
GEBOUWFONDOS VOOR DE RIJKSSCHOLEN
BESTUUR MATERIELE EN FINANCIËLE
ORGANISATIE

I.M. SG/BC2/87/015

Dossiernummer 512.321
513.030

- Aan de Staatsdiensten met Afzonderlijk Beheer van het Ministerie van Onderwijs Ter kennisgeving aan :
- de Dienstcheefs van het Gebouwfonds voor de Rijksscholen en van het Fonds voor Provinciale en Gemeentelijke Schoolgebouwen;
- de Leden van het Inspectiecorps van de Rijksscholen;
- de Leden van het Verificatiecorps van de Rijksscholen;
- de Inrichtende Macht van de officiële en vrije gesubsidieerde onderwijsinrichtingen;
- de Directies van de officiële en vrije gesubsidieerde onderwijsinrichtingen.

Betreft : Brandveiligheid in scholen en internaten.

1. Het is een absolute noodzaak in de scholen en internaten veilig te kunnen leven.

Veilig leren leven, nu en later, is derhalve een essentieel deel van de opvoeding die behalve uit theoretische lessen, ook uit het schoolvoorbeeld van het correcte gedrag van de verantwoordelijken moet blijken.

De belangrijkheid van het onderwerp in aanmerking genomen, vestig ik uw bijzondere aandacht op de hiernavolgende coördinate van I.M. 74.120 dd. 12.01.1975 en van I.M. 75.040 dd. 17.03.1975.

2. In scholen en internaten is het gemeenschapsleven in principe niet gevaarlijker dan elders, maar uit

- de densiteit der bezetting (de dichtste na schouwburgen, bioscopen, kerken),
 - de bezettingsduur (soms tot 60 u/week),
 - de aanwezigheid van stookplaatsen, collectieve keukens, labo's en werkplaatsen,
 - de leeftijd en gedragingen van de jeugdige gebruikers,
- ontstaan specifieke risico's die bestendige uitdagingen vormen.

- 2.1. Het gemeenschapsleven in een internaat, met sterke individuele inslag tijdens studie-, rust- en recreatiepauzen en met nachtelijk verblijf in een doorgaans middelhoog gebouw dat mogelijk niet met die bestemming opgetrokken werd, loopt nog grotere risico's dan het verblijf in scholen.

3. Daarom vraag ik aan allen die enige verantwoordelijkheid in het school- en internaatleven dragen, en ook aan de leerlingen, dat zij bestendig, zelfs onbewust, inzicht zouden hebben in de gevaren die uit hun doen en laten kunnen voortspuiten.

4. De veiligheid die een gebouw opbrengen kan, hangt rechtstreeks af van :

- de bouwconceptie : inzonderheid de schikking der lokalen en verkeersruimten;
- de bouwtechniek : de weerstand tegen brand van de bouwelementen en de reactie bij brand van de aangewende materialen;
- de vuurbelasting : brandbaarheid van en rookafgifte door de inboedel;
- het menselijk gedrag : omzichtigheid, vooruitzicht en tekortkomingen van hen die het gebouw gebruiken.

5. Inzake BOUWCONCEPTIE en TECHNIEK voor de nog op te richten scholen en internaten is de norm NBN S21-204 van kracht.

Bestaande school- en internaatgebouwen moeten niet aan de voorschriften van voornoemde norm voldoen. Nochtans zal naar aanleiding van onderhouds- of verbouwingswerken ernaar gestreefd worden de uitwerking van de voorschriften van de norm te benaderen voor zover de verbandhoudende uitgave economisch verantwoord blijft. Het G.F.R.S. staat in voor die benadering.

6. Maar ook al besteedt men de degelijkste zorgen aan het veilig bouwen van een school of internaat, toch brengt men er met de INBOEDEEL een zwaar supplement aan vuurbelasting binnen : mobielairgordijnen, panelen, schermen, vloerkleden, beddegoed, elektrische en elektronische apparatuur, met gas gevoede toestellen enz...

Alle brandbare voorwerpen uit papier, karton, hout, vezelplaten, kunststoffen e.a. waarvan de verhouding dikte-opervlakte gering is, zijn niet enkel brandgevaarlijk maar sommige ontwikkelen bovendien veel rook ofwel geeft het materiaal waaruit ze zijn vervaardigd giftig gas af bij brand.

6.1. Toestellen.

- 6.1.1. Bij de aankoop van gas- en elektrische toestellen bestemd voor de refterkeukens, de administratie of didactische toepassingen zullen naar gelang van het geval het Bestuur M.F.O., de S.A.B.M.O. of het G.F.R.S., de absolute voorkeur geven aan die met een officieel kwaliteitslabel als dit voorgeschreven is. Voor huishoudelijke keukentoestellen is dit label :

BENOR, K.V.B.G., CEDEC of S E V
A
Z

Het Bestuur M.F.O. en de S.A.B.M.O. zullen het advies inwinnen van de technische dienst G.F.R.S. of de bevoegde provinciale dienst.

Wat de opstelling en de aansluiting (aarding) betreft, moeten de elektrische toestellen in ieder geval voldoen aan artikel 188 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (A.R.A.B.) en aan de eisen gesteld in het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (A.R.E.I - K.B. 10 maart 1981 en volgende - B.S. van 29 april 1981).

- 6.1.2. Toestellen door de inrichtingshoofden aangekocht dienen aan dezelfde normen te voldoen.

- 6.1.3 Persoonlijke toestellen van leerlingen en personeel :

- alle verwarmings- en opwarmingstoestellen zijn verboden;
- elektrische scheerapparaten, haardrogers, krultangen e.d.m. moeten direct na gebruik van de voedingscontactdoos afgekoppeld worden.

- 6.1.4. Voor didactische doeleinden aangeschafte tweedehands-toestellen of zelfgemaakte toestellen (motoren, T.V.-apparaten, meettoestellen e.a.) mogen slechts in gebruik genomen worden nadat de verantwoordelijke leraar ze volstrekt veilig bevonden heeft.

- 6.1.5. Bureau machines, audiovisuele middelen en elektronische apparatuur met elektrische voeding moeten aan de nodige veiligheidsvoorwaarden voldoen en mogen de leiding niet overbelasten.

Informatica-apparatuur bestemd voor de uitrusting van het daartoe voorziene speciale lokaal, moet eveneens aan de veiligheidsvoorschriften beantwoorden en aangesloten worden door de provinciale dienst G.F.R.S. , die daartoe de geschikte aannemer kiest.

6.1.6. De apparaten bestemd voor de lokalen Wetenschappen en Laboratoria moeten aan dezelfde veiligheidsvoorschriften beantwoorden en aangesloten worden door de provinciale dienst G.F.R.S. die daarvoor de geschikte aannemer kiest. De gas-, elektriciteits- en waterleidingen die de experimenteertafels van de leerlingen bedienen, moeten vanaf de plaats die normaal door de leraar wordt ingenomen op een eenvoudige wijze kunnen in- en uitgeschakeld worden.

De werktafels voor leraar en leerlingen moeten voorzien zijn van een chemisch inert, niet ontvlambare bekleding.

6.1.7. De toestellen van de werkplaatsen, de keukentoeestellen zowel voor de refter als voor de didactische keukens, worden aangesloten door toedoen van het G.F.R.S.

6.2. Meubilair, linnen, textiel.

De veiligheidsgraad en de bepaling van de reactie bij brand van het materiaal waaruit meubilair, linnen en textiel zijn samengesteld, zijn nog niet genormaliseerd. Niettemin dienen volgende eisen te worden gesteld :

6.2.1. inzake meubilair

- moeilijk ontvlambaar,
- weinig rookafgifte,
- geringe vorming van toxische verbrandingsprodukten;

6.2.2. inzake linnen en textiel :

- trage vlamvoortplanting,
- weinig rookafgifte,
- geringe vorming van toxische verbrandingsprodukten.

Bij bestellingen voor eerste uitrusting zullen voortaan de leveranciers een attest voorleggen waaruit blijkt dat de te leveren goederen vervaardigd zijn uit materialen die aan de gestelde eisen voldoen.

6.2.3. Het G.F.R.S. en het Bestuur M.F.O. beschikken over een lijst die een aanwijzing geeft over de brandreactie van materialen. Bij bestellingen kunnen de schoolhoofden en internaatbeheerders voornoemde lijst bij het Bestuur M.F.O. en het G.F.R.S. consulteren. De provinciale dienst G.F.R.S. verleent de nodige bijstand bij het opstellen van de nodige bijzondere bestekken.

6.3. Bewaring van grondstoffen (inzonderheid ontvlambare vloeistoffen, vaste stoffen en gassen).

Vanzelfsprekend dienen de uitvoerige en precieze voorschriften van het A.R.A.B. toegepast te worden; daarbij zullen de opgeslagen hoeveelheden duidelijk beneden de in het A.R.A.B. aangegeven kritieke quanta gehouden en bewaard worden in dubbelwandige brandvrije kasten met kuipbodem.

Een preventief onderzoek inzake de in het A.R.A.B. gestelde voorschriften zal jaarlijks uitgevoerd worden door de pedagogische inspectie bij gelegenheid van de inspectiebezoeken aan de betrokken afdelingen.

Waar het functioneel niet mogelijk is deze voorschriften stipt op te volgen, moet het inrichtingshoofd in overleg met de pedagogische inspectie, de provinciale dienst G.F.R.S. inlichten zodat laatsgenoomde dienst maatregelen kan treffen om veilige bergplaatsen, misschien zelfs buiten het gebouw, in te richten.

7. Niettegenstaande alle voorzorgen op het gebied van de conceptie en de constructie van de gebouwen en ondanks een streng geselecteerde inboedel, kan het falen van het MENSELIJK GEDRAG toch nog tot ware rampen leiden.

Het staat vast dat bij de meeste schoolbranden de oorzaak te vinden is bij nalatigheid, onwetendheid, vergissingen, roekeloosheid en zelfs vandalisme.

Die menselijke tekortkomingen kunnen in zes hoofdgebieden ingedeeld worden :

a) onoplettendheid bij het roken;

b) elektriciteit :

- een gebrek aan onderhoud van het gebouw (lekke daken = natte muren = vochtige leidingen),
- overbelasting en kortsluiting,
- shunten van doorgebrande zekeringen,
- onder spanning houden van niet gebruikte toestellen,
- gebruik van versleten aansluitsoorten (verweerde draadbekleding),
- verzuim hoofdschakelaars van labo's en werkplaatsen uit te schakelen buiten de gebruikperiodes;

c) gas :

- defecte aansluiting van verwarmings- en kookapparaten,
- gebruik van soepele aansluitleidingen (echter wel toegelaten bij bunsenbranders mits de verbindingen met klemringen te verzekeren),
- beschadigen van het veiligheidsmechanisme op de toestellen,
- verzuim de hoofdkranen van keukens, labo's, werkplaatsen af te sluiten buiten de gebruikperiodes,
- het binnenshuis opstellen van gasflessen (voor samengeperste, vloeibaar gemaakte of opgeloste gassen) die immers buiten dienen opgesteld te worden in een boven- en onderaan verluchte brandvrije ruimte;

d) laboratoria, werkplaatsen en keukens :

- onvoorzichtige opslaan en behandelen van ontvlambare produkten (vloeistoffen, gassen, vaste stoffen),
- verzuimen specifieke voorzorgen te nemen bij het aanwenden van toestellen en bij het opslaan en gebruiken van produkten die risico's inhouden;

e) berging :

- lichttig opslaan van papier (archief b.v.), ontvlambare grondstoffen en afval (houtkrullen, voddens, metaalatval);

f) toestellen en installaties :

- gebrek aan geregeld onderhoud en nazicht.

Het is ontstellend hoe vaak die tekortkomingen bij de dagelijkse bezigheden begaan worden zonder het minste schuldbesef. Daar zit juist de kern van de kwaal : de meeste preventieve acties vergen slechts een geringe inspanning die echter niet gedaan wordt door gemakzucht, laksheid en de tegenzin om te breken met gewoonten.

DE ILLUSIE DAT ALLES IN ORDE IS OMDAT HET TOT DUSVER NIET BRANDDE VERZWAKT HET BESEF VAN HET GEVAAR, HET BELANG VAN DE PREVENTIE EN HET GELOOF IN DE MOGELIJKHEID VAN BRAND.

Het is misdadig niet in brandgevaar te geloven en niet terdege bewust te zijn van zijn verantwoordelijkheid. In een school en in een internaat draagt iedereen verantwoordelijkheid : leerlingen, dienstpersoneel, opvoeders, leraars, beheerders en inrichtingshoofden.

BRAND KAN OVERAL EN OP OM HET EVEN WELK OGENBLIK UITBREKEN.

Allen die in een school of internaat verblijven moeten beseffen dat een optimale veiligheid niet mogelijk is, indien zij tevens zelf daartoe niet bijdragen in hun dagelijkse activiteit.

Een eerste eis die in dat opzicht moet gesteld worden is dat het leidend, het opvoedend en het dienstpersoneel zelf volgens veilige leefregels handelt zodanig dat voorzichtigheid, of tenminste vooruitzicht, een automatisme wordt.

Een tweede eis is dat de leerlingen dit automatisme voor hun verdere leven wordt bijgebracht.

Een derde eis is de naleving van de veiligheidsvoorschriften degelijk te organiseren, ze regelmatig te repeteren zodat iedereen weet wat hij dagelijks preventief moet doen, en hoe hij bij gevaar moet handelen.

Onderstaande strikt na te leven voorschriften dienen daarbij als gedragsregel.

7.1. Algemene organisatie.

- 7.1.1. Vóór de voorlopige oplevering van een nieuwbouw en vóór de ingebruikneming van een bestaand gebouw als school of internaat moet, door tussenkomst van de provinciale dienst G.F.R.S., de bevoegde brandweerdienst verzocht worden een onderzoek in te stellen overeenkomstig artikel 52.9.1. van het A.R.A.B.

Aan dit onderzoek zullen deelnemen :

- een afgevaardigde van de provinciale dienst G.F.R.S.
- de gebiedsbevoegde verificateur van het Bestuur M.F.O.
- een afgevaardigde van de bevoegde S.A.B.M.O.

De brandweer zendt haar adviserend verslag aan de provinciale dienst die

- a) beslist over het gevolg dat de uitgebrachte adviezen binnen zijn eigen bevoegdheid krijgen;
- b) een exemplaar van het verslag toezendt aan de betrokken S.A.B.M.O. voor uitvoering van zijn aandeel in de te treffen voorzorgsmaatregelen;
- c) een exemplaar van het verslag ter inlichting doorzendt aan het hoofdbestuur G.F.R.S. en aan het Bestuur M.F.O.

Voor de bestaande gebouwen die nog niet het voorwerp zijn geweest van een dergelijk onderzoek, geldt dezelfde procedure.

- 7.1.2. Het inrichtingshoofd van de school of de internaatshoofd en de huisbewaarder houden elk bestendig ter beschikking van de brandweer, een plan respectievelijk van de school en het internaat, getekend op schaal 1/500 en voor meer handelbaarheid op karton of triplex gekleefd (cf. rubriek 7.2.2.). De bestemming der lokalen moet er duidelijk op vermeld staan, evenals de ontruimingswegen, de brandbestrijdingsmiddelen en andere voor de brandweer nuttige inlichtingen.

Tevens worden een gelijkvloersplan in de hoofdtoegang van elk gebouw en het verdieplingsplan in het trappenhuis op elke bouwlaag, opgehangen. Het plan van de kelderverdieping(en) hangt uit nabij de trappen die erheen leiden. Het geeft de actuele bestemming der kelderlokalen aan met bijzondere vermelding van de lokalen behorende tot de eerste en tweede groep zoals bepaald in de artikelen 52.2.1. en 52.2.2. van het A.R.A.B.

Op verscheidene goed zichtbare plaatsen in het gebouw zijn de onderrichtingen aangebracht die bij brand dienen gevolgd te worden inzake :

- de waarschuwing over het ontstaan van brand;
- de oproep van de brandweer;
- het alarm dat de ontruiming beveelt;
- het verloop dezer ontruiming;
- het gebruik der voorhanden zijnde eerste blusmiddelen;

- de voorzieningen om het optreden van de brandweer te vergemakkelijken.

7.1.3. Telkens als er overwogen wordt een laboratorium, werkplaats of keuken in te richten in een lokaal dat daartoe oorspronkelijk niet bestemd was of het gebruik van een internaatlokaal te wijzigen, moet dit medegedeeld worden aan de gebiedsbevoegde verificateur die zijn hoofdbestuur M.F.O. inlicht.

7.1.4. Op de zolders wordt geen enkele activiteit geduld, tenzij het G.F.R.S., na raadpleging van zijn veiligheidsdienst, dit toestaat.

7.1.5. - Elke leraar bezit steeds een bestendig bijgehouden lijst der leerlingen die hem zijn toevertrouwd.

- In de internaten mogen er niet meer internen worden aangenomen dan het aantal toegelaten slaapgelegenheden, vastgesteld door de verificateur M.F.O., desgevallend in overleg met de provinciale dienst G.F.R.S.

Het gebruik van stapelbedden is verboden.

De beheerder, de huisbewaarder en elke opvoeder bezitten een voortdurend bijgehouden lijst der leerlingen per slaapkamer of -zaal, en een zaklamp.

7.1.6. Het schoolhoofd bepaalt de lokalen waar rookverbod is. Voor lokalen met specifiek brand- of ontploffingsgevaar wordt het overeenkomstig pictogram op de ingangsdur en in het lokaal aangebracht.

ROKEN IN SLAAPKAMERS EN SLAAPZALEN IS ALTIJD VERBODEN.

7.1.7. Gemakkelijk brandbare wanden en gordijnen die zalen in slaapkamers verdelen worden afgebroken. Waar zulke installaties nog bestaan, verwittigt het inrichtingshoofd de provinciale dienst G.F.R.S.

7.1.8. Het is verboden aannemers die werken uitvoeren in school- of internaatgebouwen, rechtstreeks stroom te laten afnemen van de elektriciteitsborden of van de transformatorstations, zonder voorafgaande toelating van de provinciale dienst G.F.R.S.

7.2. Inboedel.

7.2.1. Voorzorgen bij de aanschaf : zie rubrieken 6.1.1., 6.1.2., 6.1.4., 6.1.5. en 6.1.6.

7.2.2. De gastoevoer van niet gebruikte toestellen moet steeds afgesloten zijn. Niet in werking zijnde elektrische en elektronische toestellen moeten van het net afgesloten of ontkoppeld worden (stekker uit de contactdoos verwijderen). Dit geldt inzonderheid voor de schrijf- en rekenmachines in de administratielokalen.

7.2.3. Brandbare voorwerpen en afval (papier, karton, hout, vezelplaten uit organische of kunststof e.a.) opstapelen op zolders is gevaarlijk. Soortgelijke voorwerpen opslaan in stookplaatsen of onder trappen is formeel verboden en zeker geen benzinebussen, gasflessen, enz. Papiermanden moeten uit onbrandbaar materiaal gemaakt zijn.

7.3. Waarschuwing en Alarm.

7.3.1. De waarschuwing is het sein dat de verantwoordelijken (schoolhoofd, beheerder, opvoeders, huisbewaarder) verwittigt over het uitbreken van brand. Wie een brand ontdekt heeft tot plicht onmiddellijk een dezer verantwoordelijken te waarschuwen.

Dit gebeurt

- hetzij door rechtstreekse mededeling
- hetzij door het gebruik van de binnentelefoon of
- door het indrukken van een brandmeldknop.

De gewaarschuwde verantwoordelijke neemt terstond de nodige beslissingen.

7.3.2. Het alarm is het bevel de lokalen te ontruimen. Het wordt gegeven door één der voornoemde verantwoordelijken en is voor iedereen bestemd. Het alarm is een goed herkenbaar signaal dat overal in het gebouw gehoord wordt. Waar (nog) geen alarmsysteem bestaat, moeten handsirenes gebruikt worden.

7.3.3. Op hetzelfde ogenblik dient de brandweer opgeroepen te worden. Niet alleen de huisbewaarder en de inter-naatsbeheerder, maar ook elke opvoeder met nachtdienst moet dit van uit zijn slaapkamer kunnen doen.

7.4. Vluchtweg.

7.4.1. De plaats van elke uitgang en van elke nooduitgang evenals de richting van de wegen, uitgangswegen en trappen die naar deze uitgangen leiden, worden "op een opvallende wijze" aangeduid overeenkomstig de voorschriften van het K.B. van 19 september 1980 (cf. omzendbrief "Veiligheidssignalering in de Rijksonderwijsinrichtingen en Rijksinternaten" dd. 18 mei 1981 ref. NO/910/VG/NR/1981/nr. 7).

7.4.2. In de gangen mogen geen toevallige hindernissen voorkomen (stoelen, tafels, kuissgerief e.d.) noch blijvende hindernissen (kasten b.v.) die de vrije doorgang hinderen.

"Vrije doorgang" betekent een breedte die nooit minder dan 80 cm mag zijn.

Indien het aantal gebruikers meer dan 80 bedraagt, vergt "vrije doorgang" een breedte van ten minste 1 cm per gebruiker.

7.4.3. Nooit mag op een trap noch op een trapbordes om het even welke hindernis voorkomen.

7.4.4. De deuren die gangen onderling, of gangen van trappehuizen scheiden hebben tot functie rook- en vuurverspreiding doorheen het hele gebouw te verhinderen. Zij moeten derhalve ALTIJD, na doorgang, dicht gedaan worden of automatisch sluiten.

Door deze sluiting te verzuimen maken de gebruikers het gebouw bijzonder kwetsbaar voor een misschieten DODELIJKE ROOKVERSPREIDING in alle bouwlagen, lang vóór een smeulend vuur doorbreekt. Ontruiming zal dan al onmogelijk geworden zijn.

7.4.5. Waar de evacuatie via buitendeuren of ramen naar brandtrappen of brandladders of naar een plat dak leidt, en bedoelde buitendeuren normaal gesloten blijven, dient de sleutel grijpensklaar in een kastje bij de deur te hangen. Deze deuren, ramen, brandtrappen en -ladders moeten steeds en zonder uitzondering bruikbaar zijn.

7.4.6. De toegangswegen waarlangs het gebouw te bereiken is voor een interventie van de brandweer moeten steeds vrij en onbelemmerd zijn; zij mogen dus niet gebruikt worden om te parkeren.

7.5. Blusmiddelen.

7.5.1. Aard, aantal en standplaats der blustoestellen dienen door de brandweer geadviseerd te worden bij het bezoek waarover rubriek 7.1.1. handelt.

7.5.2. Het inrichtingshoofd of desgevallend de internaatsbeheerder staan in voor de jaarlijkse controle

- van de blustoestellen (b.v. onder contract met de leverancier)
- van de hydranten binnen het domein door de brandweer.

Het gemeentebestuur staat in voor de jaarlijkse controle van alle buitenhydranten op het openbaar domein van haar grondgebied.

Alle hydranten op het school- of internaatsdomein moeten goed zichtbaar worden aangeduid.

7.5.3. a) Jaarlijks worden ALLE personeelsleden ingelicht en vertrouwd gemaakt met de manipulatie der blustoestellen waarbij gebruik kan gemaakt worden van

- een demonstratie door een bevoegd persoon (een afgevaardigde van de leverancier of van de brandweer),
- een filmvoorstelling over het gebruik van blustoestellen
- of een voordracht door een bevoegd persoon.

De school staat in voor de toelating tot het maken van een open vuur al of niet op het schooldomein.

b) Personeelsleden die nieuw in dienst zijn worden vertrouwd gemaakt met het gebruik van de blustoestellen aan de hand van de op de toestellen aanwezige gebruiksinstructies.

c) In de inrichtingen waar ten minste 50 werknemers (onderwijzend, administratief, meesters-, vak- en dienstpersoneel) tewerkgesteld zijn in eenzelfde gebouw of in verscheidene naburige gebouwen die een geheel vormen, dient te worden overgegaan tot de oprichting van een speciale dienst voor het voorkomen en bestrijden van brand die een voldoende aantal personen omvat, geoefend in het gebruik van het brandbestrijdingsmaterieel.

Voor de samenstelling en de manier van werken van deze dienst raadpleegt men de bevoegde brandweer. De lijst van de leden van die speciale dienst wordt in de inrichting uitgehangen.

d) De personeelsleden paraferen in het (veiligheids)-register (cf. 7.6.5.) dat zij werden ingelicht over de werking van de blustoestellen en over de andere beschikkingen in verband met de brandbestrijding.

7.6. Periodiek nazicht.

Tot de bestendige preventie behoren dagelijkse, maandelijkse en jaarlijkse controles.

7.6.1. Dagelijks :

- inzake evacuatie : nagaan of de sleutels aan de brandtrapdeuren voorhanden en of de vluchtwegen (gangen en trappen) vrij zijn ;
- controle op de telefoonverbinding naar buiten;

- na bedrijfstijd nagaan of
 - de elektrische apparaten ontkoppeld en de hoofdgaskranen gesloten zijn;
 - geen brandende peuken werden achtergelaten;
 - alle deuren en vensters gesloten zijn en of de sleutels van de lokalen die op slot zijn steeds op de aangeduide vaste plaats beschikbaar zijn;
 - de opvoeders altijd toegang hebben tot alle slaapgelegenheden.

7.6.2. Maandelijks, nl. de eerste donderdag van elke schooljaar maand :

- a) het waarschuwingssysteem controleren;
- b) de sirenes of het alarmsysteem controleren ;
- c) de noodverlichting testen;
- d) gasleidingen : onderzoek naar lekkage bij afsluiting van alle verbruikstoestellen;
- e) elektrische installatie :
 - controle der laagspanningsinstallaties o.m. op geshunte zekeringen;
 - nagaan of de veiligheidstoestellen der gemiddelde en hoogspanningsinstallaties en de afsluiters in goede staat verkeren;
- f) verwarmingsinstallaties :
 - verlies op recipiënten, tanks en leidingen van vloeibare en vloeibaar gemaakte brandstoffen ;
 - verlies op aardgasleidingen.

Defecten aan noodverlichting, waarschuwings- en alarmsysteem, gas-, elektrische en centrale verwarmingsinstallaties, worden onmiddellijk hersteld door de S.A.B.M.O. en ter kennis gebracht van de provinciale dienst G.F.R.S.

7.6.3. Jaarlijkse controle :

- a) de blusmiddelen, zie rubriek 7.5.2.
- b) het detectiesysteem (de installerende firma)
- c) de toestellen en installaties.

7.6.4. Ontruimingsoefeningen

Ontruimingsoefeningen dienen ten minste éénmaal per schooljaar (tijdens het eerste trimester) te worden georganiseerd. Bijkomende ontruimingsoefeningen zijn nodig tot wanneer een degelijke training bekomen wordt welke toelaat een school binnen 5 minuten na het alarm volledig te ontruimen. Bij dergelijke oefening(en) dient telkens gesimuleerd dat één vluchtweg onbruikbaar is, zodat enkel het oordeelkundig gebruik van de vrijgebleven vluchtwegen overblijft.

In de internaten dienen de ontruimingsoefeningen ten minste éénmaal per trimester te worden georganiseerd. Bijkomende ontruimingsoefeningen zijn nodig tot wanneer een degelijke training bekomen wordt welke toelaat een internaat volledig te ontruimen :

- a) binnen 7 minuten vanuit de nachtverblijven,
- b) binnen 5 minuten vanuit de dagverblijven.

Het inrichtingshoofd of de internaatbeheerder zal aan de bevoegde brandweer vragen om deze oefeningen te laten bijwonen door een afgevaardigde, zo mogelijk eens per jaar.

Deze afgevaardigde zal zijn gebeurlijke opmerkingen inzake blusmiddelen en brandweertoeegang voegen bij het ontruimingsverslag, dat door het schoolhoofd of de internaatbeheerder dient te worden opgemaakt.

Dit verslag vermeldt :

- de datum en het uur der oefeningen;
- de gesimuleerde brandomstandigheden;
- de ontruimingsduur, die ingaat met het alarm;
- de positieve of negatieve bevindingen.

7.6.5. Het inrichtingshoofd of de internaatbeheerder legt een veiligheidsregister aan waarin vermeld worden :

- data van en bevindingen bij de maandelijke controles (7.6.2. a-b-c-d-e-f);
- data van en verslagen over de brandoefeningen (7.6.4.)
- datum van en verslag over de informatie inzake gebruik der blusmiddelen (7.5.3.);
- datum van en bevindingen bij de jaarlijkse controle van blusmiddelen en detectiesysteem (7.6.3. a en b);
- datum van en bevindingen bij de jaarlijkse controle van toestellen en installaties (7.6.3. - c).

7.6.6. Jaarlijks verslag

In zijn eindejaarsverslag vermeldt het schoolhoofd of de internaatbeheerder alle bemerkingen die inzake brandveiligheid nog niet werden gerealiseerd. Een kopie van dit verslag wordt gericht aan de provinciale dienst G.F.R.S. en aan het Bestuur M.F.O.

7.7. Hoe handelen bij ontstaan van brand ?

- 7.7.1. Het hele mechanisme dat bij het ontdekken van brand in werking moet treden steunt op besluitvaardigheid die men door regelmatig oefenen verwerft. Waar het in de grond om gaat, is te beletten dat op het ogenblik van de verrassing, leraars, opvoeders en leerlingen verkeerd gaan reageren : een zo plotse sterke psychologische belasting kan mensen ertoe brengen anders te handelen dan hun werd voorgereken. Dit "voorhouden" werkt te zwak. Vandaar dat bijkomende ontruimingsoefeningen die handelingen inprenten en reacties tot automatismen maken, noodzakelijk zijn.

7.7.2. Bij het ontdekken van een brand is er niemand aanwezig die bevoegd genoeg is om de evolutie te voorzien; men moet dus steeds en van bij het begin het ergste vrezen en in dat vooruitzicht reageren.

Dit wil zeggen :

- a) tegelijkertijd - de brandwaarschuwing geven,
- het brandalarm geven,
- de brandweer en desgevallend de ziekenwagen oproepen (900),
- de ontruiming aanvatten, ZONDER GEBRUIK VAN LIFTEN, daarbij deuren en vensters achter zich sluitend.
- het vuur met eigen blusmiddelen trachten te doven of te beperken.

b) de personeelsleden en de opvoeders controleren of al de hun toevertrouwde leerlingen het gebouw verlaten hebben; ze tellen ze na op de vooraf bepaalde controleplaatsen buiten het gebouw; die controleplaatsen mogen niet op de toegangsweg van de brandweer liggen.

c) de brandweerverste wordt bij zijn aankomst precies en bondig ingelicht; het plan van het gebouw (cf. rubriek 7.1.2.) wordt hem overhandigd. Elke verdere actie ligt uitsluitend in zijn bevoegdheid.

7.7.3. Bij ontstaan van brand zijn er drie handelingen die uitzonderlijk levensbelangrijk zijn

a) Het brandalarm dat de ontruiming beveelt

Het artikel 52.10.1 van het A.R.A.B. maakt een onderscheid tussen de waarschuwing en het alarm om te vermijden dat een algemeen ontruimingsbevel nutteloos zou gegeven worden. Het rekent aldus op omstandigheden waarbij een beperkte of een vertraagde en niet overhaastige evacuatie mogelijk is. Ik meen dat men voor schoolgebouwen en internaten geen enkel risico mag lopen en dat het alarm onmiddellijk op de waarschuwing moet volgen.

Hoofdzaak is alle leerlingen zo vlug mogelijk een door brand bedreigd gebouw te doen ontruimen.

Die noodzaak krijgt een nog grotere betekenis bij de bedenking dat lang vóór kritieke temperaturen ontstaan, ondraaglijke rook reeds door het gebouw kan trekken, wegens het openlaten van een paar deuren in de evacuatielweg.

b) De hulp aan lichamelijk gehandicapte leerlingen bij de ontruiming

Personeel, opvoeders en medeleerlingen moeten hen op een vooraf overeengekomen wijze helpen het gebouw even vlug te verlaten als de andere leerlingen.

c) De oproep aan de brandweer

Al te dikwijls denkt men een klein brandje met eigen middelen te kunnen blussen. Vooral als er eigen verantwoordelijkheid bij het ontstaan van brand gemeeld is, tracht men de zaak naar best vermogen te regelen. Meestal lukt dit niet en ontardaart het brandje in brand, waarbij men te laat inziet dat pompiershulp direct nodig is.

Aarzelen de brandweer op te roepen is misdadig.

Het is beter ze tienmaal te vroeg dan één keer te laat te ontbieden. Deze oproep is trouwens verplicht bij de wet van 6 januari 1961, waarbij sommige gevallen van schuldig verzuim strafbaar worden gesteld (B.S. 14.1.1961).

8. Conclusies.

8.1. Brand is altijd een zeer complex en onverwacht gebeuren. Daarbij is de rook die hem voorafgaat, gevaarlijker dan het vuur. Iedereen die verdachte rook opmerkt moet zonder verwijl waarschuwen; verzuimen zulks te doen kan de ergste gevolgen hebben.

Van dat ogenblik af WORDT DE STRIJD TEGEN DE BRAND EEN STRIJD OM DE TIJD.

8.2. WAT MEN BIJ BRAND TIJDENS DE EERSTE 4 MINUTEN ONDERNEEMT IS VAN GROTER BELANG DAN WAT MEN DOET TIJDENS DE EERSTE VOLGENDE 4 UUR. De ganse school- en internaatsbevolking moet bestendig paraat zijn om te reageren in die kapitale 4 minuten die beginnen bij het ontdekken van brand.

8.3. Die bestendige paraatheid vergt een TOT IN DE DETAILS GERECELDE ORGANISATIE met dagelijkse controle, maandelijks nazicht en jaarlijkse of trimestriële oefeningen met variaties in de gesimuleerde brandomstandigheden.

8.4. Bouwheer, architect, ingenieur en aannemer hebben tot morele en beroepsplicht, door conceptie en constructie een veilig schoolgebouw op te richten waarin de kansen op BRANDUITBREIDING onbestaande zijn.

8.5. Maar inrichtingshoofd, internaatsbeheerder, onderwijzend, opvoedend en dienstpersoneel en ook leerlingen hebben nog een zwaardere plicht, namelijk TE BELETEN DAT ER BRAND UITEREKFT.

9. De omzendbrieven I.M. 74.120 van 12.01.1975 en I.M. 75.040 van 17.03.1975 worden hierbij opgeheven.

10. De ordonnateurs van de S.A.B.M.O.'s dienen de instellings-
hoofden van hun scholengroep in kennis te stellen van deze
circulaire.

De ordonnateurs van de S.A.B.M.O.'s waken erop, dat elke leer-
ling bij het begin van het schooljaar in het bezit gesteld wordt
van een stencil met de belangrijkste elementen inzake brand-
veiligheid welke hem aanbelangen.

De Minister,

DANIEL COENS.